

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 413/2017-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka 8. novembra 2017 prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Editou Flaskárovou, Popradská 10041/52, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 111/1999 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] garantované čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 111/1999 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Bratislava V p r i k a z u j e v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 111/1999 konať bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDACTED] priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 7 400 € (slovom sedemtisícštyristo eur), ktoré je Okresný súd Bratislava V p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. [REDACTED] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 374,81 € (slovom tristosedemdesiatštyri eur a osemdesiatjeden centov), ktorú je Okresný súd Bratislava V p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho právnej zástupkyňi JUDr. Edity Flaskárovej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. augusta 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) na prietahy v označenom konaní pred Okresným súdom Bratislava V (ďalej len „okresný súd“), ktoré začalo 2. marca 1999 a do podania sťažnosti nebolo právoplatne skončené.

2. Sťažovateľ žiadal vysloviť porušenie označených základných práv v konaní pred okresným súdom, prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznať finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € a nahradiť trovy konania v sume 590,80 €.

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci vyjadril predseda okresného súdu, ktorý v liste z 10. októbra 2017 po podrobnej chronológii procesných úkonov vykonaných okresným súdom v konaní od 2. marca 1999 uviedol, že k predĺženiu konania prispelo aj správanie účastníkov, ako napr. chybný návrh na začatie konania (žalobca – sťažovateľ ho spresnil až 29. októbra 2010 či viacnásobné ospravedlnenie sa z účasti na nariadenom pojednávaní (z 24 nariadených pojednávaní sa sťažovateľ nezúčastnil 7 a žalovaný v 4 prípadoch) a veľkou zaťaženosťou konajúcej sudkyne. Uviedol, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania. Rovnako sa vyjadril aj sťažovateľ.

II.

4. Požiadavka rýchlosti súdneho konania sa stala ústavným princípom, pretože časový horizont toho, kedy sa účastníkovi dostáva konečné rozhodnutie vo veci, je neoddeliteľnou súčasťou práva na fair proces v jeho časovej dimenzii. Preto je vecou štátu organizovať svoje súdnictvo tak, aby princípy vyslovené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) boli rešpektované a prípadné nedostatky v tomto smere nešli na ťarchu účastníka, ale súdu, ktorý mal a má dostatok vhodných opatrení na zabezpečenie takého procesného postupu v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty pri riešení vzťahov medzi účastníkmi konania.

5. Ústavný súd nie je súčasťou súdnej sústavy a neprislúcha mu právo dozoru nad rozhodovacou činnosťou všeobecných súdov. Do rozhodovacej činnosti súdov je v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy ústavný súd oprávnený zasiahnuť iba vtedy, ak boli ich konaním alebo nadväzujúcim rozhodnutím porušené ústavou (dohovorom) zaručené základné práva a slobody sťažovateľa.

6. Ústavný súd preskúmal konanie na okresnom súde z pohľadu dôvodov namietaných v podanej sťažnosti a dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je dôvodná.

7. Ústavný súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach vyjadril, že medzi základné princípy právneho štátu patrí okrem iného aj právo na prejednanie veci bez zbytočných prietahov, resp. právo na vybavenie veci v primeranej lehote, ktoré je nedeliteľnou súčasťou základného práva na spravodlivý proces garantovaného v čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 688/2014, I. ÚS 49/2015).

8. Prietahy v konaní či nečinnosť orgánu verejnej moci sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah orgánu verejnej moci, ktorý môže byť jednorazový či viacrázový, protiprávny a zároveň aj protiústavný útok týchto orgánov proti základným ústavou

zaručeným právam (slobodám), ktorý v čase rozhodovania ústavného súdu predstavuje trvalé ohrozenie právne existujúceho stavu, pričom taký útok sám osebe nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci týchto orgánov. Z tejto fakticity musí preto následne vyplynúť, že dôsledkom takého zásahu orgánu verejnej moci nemožno čeliť inak ako ústavnou sťažnosťou a na ňu nadväzujúcim nálezom ústavného súdu.

9. K otázke posudzovania dĺžky konania a jej primeranosti (resp. neprimeranosti) sa tak opakovane pripomína, že túto nemožno vyjadriť numericky, lebo je podmienená objektívne charakterom prejednávanej veci a musí byť skúmaná s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, zložitost' veci, požiadavky na vykonávanie dokazovania v priebehu konania, ako i správanie účastníkov a samotného súdu; do úvahy je pritom nutné vziať i to, čo je pre sťažovateľa v konaní predmetom sporu, resp. jeho význam pre účastníkov konania.

10. Záver o tom, či dĺžka konania je ešte primeraná a či už nie je, možno teda formulovať vždy s ohľadom na uvedené faktory, ktorými bolo konanie bezprostredne ovplyvnené, pričom pri posudzovaní dôvodnosti tvrdenia o porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je nutné ku každej veci pristupovať individuálne a zvažovať, či s ohľadom na okolnosti prípadu ide o priet'ahy neodôvodnené, t. j. či sú pričítateľné súdu, a teda zakladajúce porušenie práva na prejednanie veci bez zbytočných priet'ahov. Toto právo totiž nie je dotknuté, ak sú priet'ahy spôsobené výlučne konaním účastníka, prípadne ak ide o vec, keď dĺžka konania zodpovedá jej zložitosti. V takých prípadoch trvanie konania istú, hoci aj neprimeranú, dobu, spravidla nie je nedôvodné a potreba zásahu ústavného súdu nie je daná.

11. V posudzovanej veci však nie je primárne prehliadnuteľné, že konanie o vyporiadanie majetku výkonom spoločnej činnosti združenia pred okresným súdom trvá už od 2. marca 1999 doteraz, teda viac ako 18,5 roka a nebolo v ňom ani raz meritórne rozhodnuté. Prekážky ďalšieho postupu v konaní nemožno uspokojivo odôvodniť procesnou nedôslednosťou či pasivitou účastníkov (najmä sťažovateľa), lebo je povinnosťou súdu a sudcu, aby organizoval svoje procesné úkony tak, že princípy zakotvené v ústave a dohovore budú rešpektované. Táto povinnosť vyplývala pre konajúcu sudkyňu z § 6

a § 114 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a od 1. júla 2016 vyplýva aj z čl. 17 a § 157 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

Ústavný súd pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť súdu či sudcu môže zapríčiniť porušenie práv garantovaných čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ak takáto činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na okresný súd, aby o nich rozhodol (I. ÚS 56/2016). To sa stalo aj v tomto prípade, keď je neospravedliteľné, aby vec ani po vyše 18 rokoch nebola ešte právoplatne skončená, dokonca ani raz meritórne rozhodnutá.

12. Ústavný súd vzhľadom na všetky uvedené dôvody uznal podmienky zásahu do prietáhov v doterajšom konaní a vyslovil porušenie vo výroku uvedených základných práv a v bode 2 výroku prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné práva boli porušené, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 3 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd uznal za odôvodnené priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 7 400 € (t. j. 400 € za každý rok konania x 18,5 roka), ktoré považoval s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu za primerané doterajšej neprimeranej dĺžke konania a správania jeho účastníkov.

14. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi, aby úplne alebo sčasti uhradil druhému účastníkovi jeho trovy konania. Aj v tejto veci sa ústavný súd rozhodol

priznať sťažovateľovi úhradu za dva úkony právnej služby v celkovej sume 374,81 €, ktorú uložil zaplatiť okresnému súdu na účet jeho právnej zástupkyne (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. novembra 2017